

Faaliyet Raporu

2017

FAALİYET RAPORU 2017

© Özgürlük Araştırmaları Derneği, 2018

Bu çalışma Friedrich Naumann Vakfı'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.

Özgürlük Araştırmaları Derneği

Turgut Reis Cad. No: 15/4, Mebusevleri, Çankaya, Ankara

(312) 213 24 00 info@ozgurlikarastirmalari.com

ozgurlikarastirmalari ozgurlikar

Tasarım ve Dizgi:
Eksi Kitaplar
eksikitaplar.com

Bulut Öncü anısına, saygıyla...

Türkiye'deki liberal hareketin destekçilerinden ve gençlere yönelik cinsel sağlık ve üreme sağlığı alanında yaptığı çalışmalar ile tanınan aktivist Bulut Öncü 20.02.2017 tarihinde aramızdan ayrıldı.

Kendisini sevgi ve özlemle anıyoruz.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	5
2017'DE NELER YAPTIK?	8
VİZYON VE MİSYON	11
KURUMSAL STRATEJİ	12
ÖAD ÇALIŞMALARINDA GENEL SÜREÇ	14
YÖNETİM KURULU	16
DANIŞMA KURULLARI	17
ETKİNLİKLER	22
Kolokyumlar	23
Konferanslar	24
Yuvarlak Masa Toplantıları	26
Özgürlük Buluşmaları	29
YAYINLAR	30
Liberal Perspektif: Yorum	31
Liberal Perspektif: Analiz	35
BASINDA ÖAD	42
ÖAD'NİN DOSTLARI	46
ÖAD EKİBİ YURT DIŞINDA	50
PARTNERLERİMİZ	59

TAKDİM

Değerli Özgürlük Dostu,

Tüm dünya ve Türkiye için oldukça zorlu ve yoğun geçen bir başka yılı daha geride bırakmış bulunmaktayız.

Yeni yıla girdiğimiz ilk saatlerde yaşanan terör saldırısı ile başlayan 2017 yılı Türkiye için birçok sosyal ve siyasal kriz ile değişikliği de beraberinde getirdi. Şüphesiz bu olaylardan en önemlisi 16 Nisan 2017'de Anayasa Değişikliği Referandumu ile parlamenter rejimin terkedilerek Türk tipi Başkanlık Sistemi olarak da anılacak olan Cumhurbaşkanlığı Sistemi'ne geçiştir.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yaşanan en önemli değişimlerden biri olan hükümet sistemi değişikliğinin de oylandığı 16 Nisan referandumuna, OHAL şartlarının getirdiği kısıtlamalar altında gidilmesi adil seçim, yarışma, medya ve ifade özgürlüğü, yürütme erkinin devlet kurumları üzerinde artan nüfuzuna ilişkin tartışmaları da beraberinde getirmiştir.

Yine egemenliğin farklı kurumlar tarafından kullanılmasını ve bu kurumların birbiri üzerinde denge ve denetleme mekanizması olarak çalışması prensibinden hareketle işleyen parlamenter sistemden güçler ayrılığının silikleştiği, yürütme üzerinde güç yoğunlaşması ihtimalinin doğduğu, yasa organının görece önemsizleştirildiği ve değişimin nasıl sağlanacağına ilişkin yok haritasının belirsiz olduğu Cumhurbaşkanlığı Sistemi'ne geçiş

hem referandum öncesi hem de referandum sonrası dönemin gündemini belirleyen baş konular oldu.

Hollanda ile başlayan ve ardından Almanya ile devam eden siyasal krizler de ülkemizin Avrupa ile olan ilişkilerinde oldukça zorlu dönemlerin yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Ardından yaşanan Katar krizi, ABD’de Türkiye’den bürokrat ve iş adamı tutuklamaları ile ülkemizdeki ABD büyükelçiliği çalışanlarının tutuklanması ile doğan vize krizi de yine ülkemizi uluslararası alanda oldukça kritik kararlar almaya itmiştir.

Büyükkada’da “digital güvenlik ve bilgi yönetimi” başlıklı toplantı yapan on insan hakları savunucusu gözaltına alınmıştır. Hemen ardından Osman Kavala’nın gözaltına alınması ve Ankara Valiliği tarafından Ankara il sınırları içerisinde LGBT konulu etkinlik yapmanın süresiz olarak yasaklanması sivil toplum alanı ve sivil toplum çalışanları üzerindeki baskıyı artırmıştır.

2017 yılının başında Başkanlık görevini selefi Barack Obama’dan devralarak ABD Başkanı olan Donald Trump ile birlikte tüm dünyada popüler akımlar için yeni bir dönem başlamış oldu. Trump’ın politik, ekonomik ve sosyal alanlarda aldığı kararlar tüm dünyayı oldukça zorlu günlerin beklediğinin habercisi olmuştur.

ÖAD olarak kurulduğumuz gündenden itibaren Türkiye’deki hukuk devleti ilkesine ilişkin tartışmalar gündemimizdeki en önemli konulardan bir tanesidir. Nitekim yaşadığımız bunca olay bu konuya verdiğimiz önemin haklı olduğunu göstermektedir. Bir an önce hukuk devleti ilkesinin yeniden tesis evrensel standartlarda işleyen bir demokrasiye sahip olabilmemizin en önemli ön şartlarından bir tanesini teşkil etmektedir.

Biz de dünyadan iyi örneklerle karşılaştırmalı şekilde hukuk devleti ilkesini incelemeyi, alanında uzman isimlerle tartışmalara katkıda bulunmayı sürdürüyoruz. 2017 yılının son aylarında başlattığımız ve bir buçuk yıl sürecek olan Hukuk Devleti Akademisi Projesi’nin sonunda seksenden fazla doktora, yüksek lisans öğrencisi ve avukata ulaşmayı planlıyoruz. Böylece hukuk devleti ilkesinin önemini sindirmiş nesiller yetiştirme amacımızda sağlam bir adım atmış olacağız.

Bu çalışmalarda sadece gelecek nesillere hukuk devleti ilkesinin önemini anlatmakla kalmıyor, aynı zamanda bugün hukuk devleti ilkesinin tesis için gerekli reformların yapılması hedefiyle Ekonomik Haklar, Sivil Haklar ve Demokrasi Merkezlerimiz altında projelerimize hız kesmeden devam ediyoruz.

Nitekim yayınlarımızda da hem kurumsal düzenlemelere hem de uluslararası iyi örneklerle referansla politika önerileri getirmeye devam ediyoruz.

2017 yılı pek çok açıdan özgürlüklerimiz için kaygı verici bir yıl oldu. Popülist/özgürlük düşmanı fikir akımlarının ve sosyal hareketlerin yükselmekte olduğu, bazı ülkelerde de iktidara geldiği bir dönemi deneyimledik. Bu gelişmeler bize Mandela’nın şu meşhur öğüdünü hatırlatmaktadır:

“Özgürlüğünüzü hiç bir zaman verili olarak almayınız. Her nesil onu korumak ve geliştirmek üzere çaba sarf etmelidir. Sizden öncekiler, onların çektiklerini çekmeden şu anda sahip olduğunuz özgürlüğe sahip olabilmemiz için çok büyük fedakarlıklarda bulundu. Bu kıymetli ayrıcalığı, geçmişin karanlıklarının asla geri dönememesi için kullanmalısınız.”

Özgürlüklerimize her zamankinden fazla sahip çıkmamız gereken bir döneme giriyoruz. Bu dönemde dünyanın her yerindeki özgürlük dostlarına büyük iş düşmektedir. Bu vesileyle ÖAD’ye desteklerini esirgemeyen bütün özgürlük dostlarına minnet ve şükranlarımı sunuyorum.

2018 yılının hepimize daha fazla özgürlük, refah ve mutluluk getirmesini diliyorum.

Özgürlükle,

Prof. Dr. Bican Şahin

Başkan

2017'DE NELER YAPTIK

ETKİNLİKLER

1 Kolokyum

3 Yuvarlak Masa Toplantısı

2 Konferans

10 Özgürlük Buluşması

8 Yurtdışı Eğitim ve Toplantı

YAYINLAR, MEDYA

1 Rapor

7 Analiz

4 Yorum

33 Blog Yazısı

2 Yazılı Medyada Yer Alma

VİZYON VE MİSYON

Özgürlük Araştırmaları Derneği(ÖAD), 2014 yılında bir grup akademisyen, iş adamı, gazeteci ve hukukçu tarafından, özgürlükçü ve bilimsel bir yaklaşımla kamu politikaları araştırmaları yapmak üzere, 2014 yılının Ağustos ayında kuruldu. Özgür ve müreffeh bir Türkiye vizyonuna sahip bir düşünce kuruluşu olan ÖAD'nin misyonu, Türkiye'de karar alıcılar arasında kanıt ve olguya dayalı politika yapımını, kamuoyunda da kanıt ve olguya dayalı politika tartışmalarını teşvik etmektir. Özgürlük Araştırmaları Derneği, çalışmalarını yaparken dayandığı liberal değerlerden güç alır. Evrensel insan hakları ve bireysel özgürlüklerin güvence altına alındığı, hukukun ve kuralların herkesin üstünde olduğu, ahbap-çavuş kapitalizmine dayanmayan rekabetçi bir serbest piyasa ekonomisinin tesis edildiği bir Türkiye'nin, özgür ve müreffeh bir ülke olacağı inancıyla çalışmalarını yürütmektedir. Kamu politikaları bu bağlamda ÖAD'nin temel araştırma eksenini teşkil eder. Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün vatandaşlarının refah ve huzurunu etkileyen adalet, iç güvenlik, eğitim, sağlık, enerji gibi alanlarda yapılan politikaların akılcı ve ilkeli bir zeminde gerçekleşmesi ülkemizin özgür ve müreffeh bir ülke olmasına önemli katkılar sağlayacaktır. Bu bağlamda, hâlihazırda Türkiye'nin en önemli meselelerinden birisi olduğuna inandığı "Kurumsal Reform" konusu ÖAD çalışmalarını içerisinde önemli yer tutar. Bu alanda projeler yaparak, Türkiye'nin kurumlarının evrensel standartlarda çalışmalarını temin edecek zeminin araştırılması, uluslararası iyi örneklerin incelenerek süreç ve yapılarda yapılması gereken değişikliklerin teklif edilmesi ÖAD projelerinin temel hedefleri arasındadır.

Özgür
bir
toplum
için...

KURUMSAL STRATEJİ

ÖAD, çalışmalarında evrensel ve bilimsel etik standartlarını kendisine merkez alır. Çalışmalarını mümkün olduğu kadar fazla paydaşı kapsayıcı, bilimsel etik standartlara uygun bir surette formüle eder. ÖAD sıkı bir şekilde siyasi partizanlıktan uzak durur ve bağımsızlığını teşkil edebilmek adına yönetim kurulu kararı uyarınca devlet kuruluşlarından gelen fonları almaz/kabul etmez. Hem kurum içi hem de kamuoyu ile ilişkilerinde şeffaflık ve dürüstlük prensiplerini esas alır.

ÖAD araştırmalarının kalitesini garanti etmek üzere belirlediği yöntemler aşağıdaki gibidir:

Yüksek Kaliteli Araştırma ve Analizler için ÖAD Standartları

Özgürlük Araştırmaları Derneği, çalışmalarının ve bu çalışmaların sonunda ortaya çıkan ürünlerin standardını belirlemek açısından birtakım prensipler belirlemiştir. Bu ilkeler ÖAD araştırmalarının standartlarını ortaya koyar:

- Araştırma fikrine kaynaklık eden problem ve araştırmanın amacı net bir şekilde ortaya koyulmalıdır.
- Araştırmanın yöntemi(metodu) iyi formüle edilmeli ve araştırma süresince uygulanmalıdır.

- Araştırma, alanda var olan çalışmalara dair bilgi/referans vermelidir.
- Araştırma, var olan en güncel ve geçerli bilgi ve verilere dayanmalıdır.
- Araştırma içerisinde ileri sürülen tezler açık olmalı ve gerekçelendirilmelidir.
- Araştırma, alanda var olan bilgiyi geliştirmelidir.
- Bütün araştırmalar kapsayıcı politika önerileri getirmelidir.
- Araştırmada öne sürülen tezler ve getirilen politika önerileri araştırmanın metodu ve bulgularıyla uyumlu olmalı, iyi açıklanmalı ve (varsa) araştırmanın zayıf yönleri/eksikleri belirtilmelidir.
- Araştırma sonucunda ortaya çıkan raporlar iyi yapılandırılmış, net ve anlaşılır olmalıdır.
- Araştırma raporlarında kullanılan dil objektif, kapsayıcı, yapıcı ve bütün görüşlere eşit mesafede olmalıdır.
- Bilimsel etik değerler ve ÖAD prensipleriyle çelişmediği sürece, fikir hürriyetine dayalı olarak hiçbir çalışmanın içeriğine müdahale edilmez. Editoryal müdahaleler bu kuralın istisnasıdır.

ÖAD ÇALIŞMALARINDA GENEL SÜREÇ

SORUNLARIN TESPİTİ

- Araştırma sürecinde, alanında uzman bir yürütücünün koordinatörlüğündeki araştırma ekibi tarafından alandaki problemlerin, bunların sebep ve etkilerinin tespit edilmesi.
- Uluslararası iyi örnekleri bularak ortaya koyulması.
- Araştırma sürecinde ortaya çıkan verilere dayanarak, başta tespit edilen sorunun çözümüyle ilgili kapsamlı bir kamu politikası önerisi sunulması.

- Araştırmanın konusunu oluşturan kurum/konu ile ilgili paydaşların bir araya getirilmesi.
- Araştırma sorusunun mahiyeti, kısıtları ve belirlenecek yöntemin bu tartışma(lar)dan gelen geri bildirimler doğrultusunda belirlenmesi.

ARAŞTIRMA SÜRECİ

SONUÇLARIN KAMUOYUNA AÇIKLANMASI

- Sonuç raporu o alanda çalışan üniversitelerin ilgili bölümleri, kamu kurum ve kuruluşları, medya organları ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla paylaşılır.
- Politika önerilerini milletvekilleri ile paylaşmak üzere TBMM'ye gidilmesi.

- Sonuçların kamuoyu ile paylaşılacağı bir konferans, seminer veya basın toplantısının organize edilmesi.
- Araştırma ekibi(veya temsilcisi) araştırmanın bulgularını ve çıktılarını kamuoyu ile paylaşması.

YAYGINLAŞTIRMA

YÖNETİM KURULUMUZ

Bican Şahin
Prof. Dr., Hacettepe Ünl.

Yusuf Ziya Kıvanç
Avukat

Veli Kondak
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Seval Yaman
Dr., Ankara Sosyal Bil. Ün.

Erdal Türkkan
Prof. Dr.

ULUSAL DANIŞMA KURULUMUZ

Mustafa Erdoğan
Prof. Dr.

Orhan Kemal Cengiz
Avukat

Murat Çokgezen
Prof. Dr., Marmara Ünl.

Erdal Türkkan
Prof. Dr.

Mustafa Akyol
Gazeteci-Yazar

Nesrin Nas
ANAP Eski Milletvekili

Melih Yürüşen
Yrd. Doç. Dr., Aksaray Ünl.

ULUSLARARASI DANIŞMA KURULUMUZ

Charles Butterworth

Jason Brennan

Peter J. Boettke

Chandran Kukathas

Ali Salman

David Schmidt

Parth Shah

Linda Whetstone

Rainer Heufers

Timur Kuran

HUKUK DEVLETİ AKADEMİSİ PROJESİ

Hukuk Devleti Akademisi (HDA) Projesi

Hukuk devleti veya hukukun üstünlüğü (Rule of Law/L'etat de droit) günümüzde çok atıf yapılan, modern demokratik devletler açısından adeta vazgeçilmez addedilen hukuki bir ilkedir. Öyle ki, bu özelliği barındırmayan bir devletin/toplumun ciddi manada medeni toplumlar ailesinin bir üyesi olduğuna şüpheyle bakılmaktadır.

Peki, gerçekten nedir Hukuk Devleti?

World Justice Project bu kavramı bir ülkedeki kurumsal alt yapının sahip olması gereken 4 özelliğe referansla açıklıyor:

Hesap verebilirlik, Adil Yasalar, Şeffaf Devlet, Kolay erişilebilir ve bağımsız bir yargı mekanizması

Başka bir örnekte ise çağımızın önde gelene hukuk filozoflarından Martin Loughlin, bu kavramın şu 5 farklı manada kullanıldığına işaret ediyor:

- Yargının hâkimiyeti olarak hukuk devleti
- “Kanun” hâkimiyeti olarak hukuk devleti
- Hukuk yoluyla yönetim anlamında hukuk devleti
- Siyasi anayasacılık teorisinin ifadesi olarak hukuk devleti
- Bir devlet inşa tekniği olarak hukuk devleti

Gerçekten de tarih boyunca net bir tanımı olmamasına rağmen bu kadar

yoğun referans alan az sayıdaki kavramdan bir tanesi hukuk devleti ilkesidir. Günümüzde de medeni bir toplum olmanın olmazsa olmazlarından bir tanesi olarak varsayılmaktadır.

Biz de, Özgürlük Araştırmaları Derneği olarak, “Hukuk Devleti” kavramını derinlemesine incelemek ve bu kavramın değişik manalarının demokrasi ve hukuk eğitimi yönünden ne anlam ifade ettiğini tartışmak üzere Hukuk Devleti Akademisi’ni başlattık. Uzun senelere yayılmasını hedeflediğimiz bu akademinin hukukçu nesiller arasında bir köprü olmasını da hedefliyoruz.

Tecrübeli hukuk profesyonelleri ve ileri seviye hukuk öğrencilerini “hukuk devleti” kavramı etrafında gerçekleşecek derinlikli bir beyin fırtınasına davet ettik.

Hukuk Devleti Akademisi, ülkemizin saygın hukukçu hocalarıyla bir arada geçirilecek felsefi ve pratik tartışmalarla dolu bir hafta sonu kampı ve ardından gelecek 6 aylık bir mentorluk dönemini kapsamaktadır. Bu 6 aylık mentorluk dönemi içerisinde her katılımcının kendi mentoru ile belirleyeceği bir başlıkta 8.000 – 10.000 kelimelik bir makale yazması beklendi.

Mustafa Erdoğan
Prof. Dr.

Ali Rıza Çoban
Doç. Dr.

Oktay Uygun
Prof. Dr.

Güenal Kurşun
Yrd. Doç. Dr.

Kerem Altıparmak
Yrd. Doç. Dr.

Vahap Coşkun
Prof. Dr.

ETKİNLİKLER

Hukuk Devleti Akademisi (HDA) – İstanbul Kolokiyumu

HDA'nın dört kolokiyumundan ilkinin 18-19 Kasım tarihlerinde İstanbul, Kilya Hotel'de gerçekleştirdik.

Bu ilk kolokiyumda oturumlar Prof. Dr. Mustafa Erdoğan ve Prof. Dr. Oktay Uygun'un moderatörlüğünde gerçekleştirildi. Katılımcılar bir haftasonu boyunca moderatörlerimizle birlikte hukuk devleti ilkesi üzerine tartışmalar gerçekleştirdi.

KONFERANSLAR

Geleceğin Ekonomileri ve Teknolojileri

Partnelerimizden European Students for Liberty Türkiye (ESFL – Turkey) ile birlikte 14 Mayıs'ta, Ankara'da geleceğin teknolojilerinin ekonomik ve gündelik hayatta başlattığı dönüşümü konu edinen bir konferans düzenledik. 3D yazıcılar, Yapay zeka teknolojileri, Bitcoin & Blockchain ve bu teknolojilerin ekonomilerinin konuşulduğu tüm gün süren bir konferans aynı zaman ESFL – Turkey ile olan partnerliğimizin de başlangıcı oldu.

Ekonomik Özgürlükler Konferansı

Ekonomik özgürlük sadece bir ekonomiyi daha müreffeh hale getirmez, bir toplumun bütün dinamiklerini değiştirir. Muhtelif çalışmalar göstermiştir ki, ekonomik özgürlükler diğer özgürlüklerin, demokrasinin ve hoşgörünün gelişmesine de katkı yapar.

Ekonomik özgürlükler alanında gerekli reformlar için yol haritasının ve hedeflerin netleştirilmesi amaçlarıyla yola çıkan Ekonomik Özgürlük Konferansı Özgürlük Araştırmaları Derneği, Fraser Enstitüsü, Friedrich Naumann Vakfı, Atlas Network, Uluslararası Cumhuriyetçiler Enstitüsü ve Açık Toplum Vakfı'nın destekleri ve Türkiye'nin önde gelen ekonomistlerinin ve akademisyenlerinin katılımıyla 25 Mayıs'ta Ankara'da gerçekleştirildi.

YUVARLAK MASA TOPLANTILARI

Suriye İç Savaşı ve Türkiye'nin Dış Politikası

Özgürlük Araştırmaları Derneği, Friedrich Naumann Foundation - Turkey ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB ETÜ) işbirliğiyle hazırlanan 'Suriye İç Savaşı ve Türk Dış Politikası' adlı yuvarlak masa toplantısı 10 Mart tarihinde TOBB ETÜ'de gerçekleştirildi.

Akademisyen, siyasetçi, gazeteci ve diplomatların yer aldığı toplantıda Sivil Özgürlükler Merkezi Direktörümüz Doç. Dr. Burak Bilgehan Özpek'in hazırladığı 'İç Savaş Sonrası Suriye ve Türk Dış Politikası' raporunun ilk bulguları katılımcılar ile paylaşıldı.

Raportörümüz Doç. Dr. Burak Bilgehan Özpek'e ve katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz.

Kadına Karşı Şiddetle Mücadele

Hacettepe Üniversitesinin, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile yaptığı "Türkiye'de Kadına Yönelik Ev İçi Şiddet Araştırması, 2014", alanında yapılmış en kapsamlı araştırma olarak, kadına yönelik şiddetin rakamlarını gözler önüne seriyor. Araştırmaya göre, Türkiye genelinde yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete uğradığını söyleyen kadınların oranı %36. "Her 10 evlenmiş kadından neredeyse 4'ü eşi veya birlikte olduğu erkeğin şiddetine maruz kalmıştır" tespiti yapılıyor. Araştırma sonuçları fiziksel ve cinsel şiddetin bir arada yaşanmasının yaygın olduğunu gösteriyor. Araştırmada, "Türkiye genelindeki kadınların %36'sı fiziksel şiddete %12'si cinsel şiddete maruz kaldığını belirtirken, %38'inin iki şiddet biçiminden en az birine maruz kalması çoğunlukla cinsel şiddetin fiziksel şiddet ile bir arada olduğunu göstermektedir" tespit yapılmaktadır.

Biz de 1 Haziran'da İsveçli partnerimiz Jarl Hjalmarson Foundation işbirliği ile düzenlediğimiz toplantıda Türkiye'de Kadın Hareketi'nin öncüleri ve farklı alanlardan başarılı kadınlarla Türkiye'de kadına karşı şiddeti önlemede farklı işbirliklerinin gerekliliğini ve nasıl mümkün olabileceğini konuştuk.

Ardından gazeteci ve yazar Sibel Hürtaş tarafından hazırlanan raporumuzu kamuoyu ile paylaştık.

Türkiye - AB İlişkileri ve Medya

Özgürlük Araştırmaları Derneği ve Jarl Hjalmarson Vakfı olarak 19 Aralık'ta, İstanbul'da 'Türkiye – Avrupa Birliği İlişkileri ve Medya' adlı bir yuvarlak masa toplantısı düzenledik.

Türkiye'den ve İsveç'ten politika yapımcılar, sivil toplum temsilcileri, gazeteciler, hukukçular, akademisyenler ve diplomatlar katıldığı toplantıda Türkiye – AB ilişkilerinde popülist söylemlerden kaynaklanan sorunlar ile Türkiye ve Avrupa Birliği'nin iç işlerinde son yıllarda yaşanan diğer gelişmelerin ortaya çıkardığı engellere ve çözüm için medyaya ve sivil toplum kuruluşlarına düşen roller üzerinde konuşuldu. Ardından TR- AB ilişkilerinin medyada nasıl haberleştirildiğine ve haberleştirilme şekillerinin kamuoyu üzerinde yarattığı etkilere odaklanıldı.

ÖZGÜRLÜK BULUŞMALARI

Abdülbaki Erdoğan
Başkanlık Sistemi ve Kimlik Meselesi

Yusuf Kanlı
Kıbrıs Müzakerelerinde Son Durum

Medeni Sungur
Trump Çağı – Popülizm ve Yükselen Milliyetçilik

Uğur Emek
Varlık Fonu Üzerine

Levent Korkut
Yeni Anayasa Teklifinde Denge ve Denetleme Unsurları

Kemal Özkiraz
Son Anketler Işığında Referandum ve Seçmen Eğilimleri

Bican Şahin
Anayasa Değişikliği Sonrası Muhtemel Senaryolar

Erol Tuncer
Referandum ve Demokrasimizin Geleceği

Ahmet Nezihi Turan
Türkiye'de Milliyetçilik ve İslamcılığın İlişkisi

Tanıl Bora
Türkiye'de Siyasal İdeolojiler ve Liberalizm ile Karşılaşmalar

YAYINLAR

LİBERAL PERSPEKTİF: YORUM

Bir konu çerçevesinde geliştirilen, 3-5 sayfa uzunluğunda olan, uzmanlarımızın yazdığı liberal perspektifi yansıtan yorum yazılarıdır. Geçen yıl 4 adet yorum yazısı yayınladık

1. Olağanüstü Durumların Ekonomik Etkilerinin Minimizasyonu: Şok Tedavi ve Kademeli Yaklaşım Alternatifi
Erdal Türkkan

15 Temmuz 2016'da kanlı-başarısız darbe girişiminin ekonomiye etkileri ve özellikle bu etkilerin nasıl en aza indirilebileceği yeterince tartışılmamıştır. Bu yazıda darbe girişiminin ve darbe ile mücadelenin ekonomik etkileri ve mücadelenin etkinliğinden taviz verilmeden bu etkilerin nasıl en aza indirilebileceği tartışılacaktır. Darbe girişiminin ekonomiye etkilerini iki boyutta ele almak mümkündür. Bunlardan birincisi bizatihi darbe girişiminin etkileridir. İkinci boyut ise bizatihi OHAL rejiminin etkileridir. Bu etkileri belirsizliğin, denetimsizliğin, öngörülemezliğin, güvensizliğin, beşeri zafiyetin ve dış dünya algılamalarının ekonomik sonuçları çerçevesinde değerlendirmek mümkündür. Bu etkilerin en aza indirilmesi konusunda da iki alternatif değerlendirilmesi mümkündür. Bunlardan birincisi halen uygulanan şok tedavi yöntemi (bu yöntem ekstrem OHAL olarak da adlandırılabilir), ikincisi ise kademeli yaklaşımdır. Bu yaklaşımı da kademeli yaklaşım veya yumuşak OHAL olarak da isimlendirmek mümkündür.

2. Aristoteles, Siyasal Dostluk ve Türkiye’de Toplumsal Barış Bican Şahin

“Toplumsal sınıflar ve gruplar arasındaki çatışmaların tarihi toplumsal farklılaşmanın ve farklı sınıfların ortaya çıktığı döneme kadar geriye gider.

Bu çatışmalara sistematik olarak çözüm bulma arayışı ise siyaset felsefesinin doğuşu ile başlamıştır.”

Çalışma, Antik Yunan’dan beridir devam eden çatışma çözümleri arayışlarını da perspektife alarak bugün yaşadığımız terör sorunlarına ve toplumsal barış problemlerimize ışık tutmayı amaçlıyor.

3. Türkiye’de Yüksek Öğretimin Finansmanı Ekin Can Genç

“Son elli yılda birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yükseköğrenime katılım sosyoekonomik anlamda demokratikleşti. Üniversite mezunları toplumun küçük bir elit kesimini oluştururken, AK Parti hükümetlerinin son yıllarda uyguladığı politikalarla üniversite kapasitelerinin artırılması ve harçların kaldırılması gibi teşvik edici faktörler yükseköğrenimin daha geniş kesimler için ulaşılabilir olmasına fırsat verdi. Ancak aynı zamanda, bu cömert politikalar katılımın yaygınlaştırılmasının getirdiği faydaların yanında birtakım zararlara da sebep oldu.”

Genç, bu raporunda Türkiye’de yükseköğrenimin finansmanı için uygulanan yöntemin dezavantajlarına işaret ediyor ve aynı zamanda farklı ülkelerde uygulanan finansman modelleri üzerinden Türkiye için alternatif bir kamu politikası önerisi sunuyor.

4. Türkiye’de Hayat Tarzına Yapılan Müdahalelerin Kötümserlik Yaratma Etkileri Erdal Türkkan

Türkkan, bu Yorum’da Türkiye’de hayat tarzına yapılan devlet müdahalelerinin kötümserlik yaratma etkilerini ve bu etkileri hafifletecek faktörleri anlatıyor. Önce Türkiye’de kötümserlik olgusunun kaynakları ve kayda değer bir kötümserlik olgusunun yaşanıp yaşanmadığını inceliyor. Ardından kötümser kitlelerin yaygınlığının bir ülke açısından yaratabileceği sakıncaları sıralıyor. Son olarak ise Türkiye’de hangi kamu politikalarının hayat tarzını etkileyerek kötümserliğe neden olduğunu ve Türkiye’de hayat tarzına müdahale olgusunun yarattığı kötümserlikten uzaklaşmanın mümkün olup olmadığı sorularını soruyor.

LİBERAL PERSPEKTİF: ANALİZ

Bir konunun değerlendirilmesine dayanan, 20-30 sayfa uzunluğunda olan ve uzmanlarımızın liberal perspektifle ele aldıkları yazılardır. Geçtiğimiz yıl altı adet analiz yazısı yayınladık.

1. Türkiye’de Yaşayan Suriyeli Mültecilere Yönelik Medya Algısı Murat Erdoğan

Türkiye, Nisan 2011’den bu yana tarihinin en ciddi kitlesel insani hareketliliğini yaşamaktadır. Son altı yılda, Türkiye’ye gelen toplam mülteci/göçmen sayısı 4,2-4,5 milyonu aşmış, bu gelenlerin yaklaşık olarak 1,2 milyonu 2014-2015 ve 2016’da başta Avrupa olmak üzere başka ülkelere gitmiş, ancak asıl büyük grup, yani 3,1 milyonu Suriyeli olmak üzere toplamda 3,5 milyon mülteci Türkiye’de kalmıştır. 78 milyon nüfusu olan Türkiye’nin nüfusunun %4’ünü aşan bu sayının bir başka önemli özelliği ise %92’den fazlasının kent mültecileri olmasıdır. Yani Türkiye’deki mültecilerin sadece %8’i kamplarda ve nispeten toplumdan izole yaşarken, geri kalan %92 Türkiye’nin hemen her yerinde şehir merkezlerinde toplumla birlikte yaşamaktadır. Bu durum, mülteciler konusunun çok ciddi bir toplumsal fenomen haline gelmesine, toplumsal kabul ve toplumsal dışlama tartışmalarına doğal bir zemin hazırlamasına neden olmaktadır. Tam da bu noktada medyanın çok özel bir rolü bulunmaktadır.

Kırılgan da olsa son derece yüksek bir toplumsal kabulün gerçekleşmesinde ve bu güne kadar sorunların çok minimal düzeyde kalmasında medyanın da önemli bir rolü olduğu açıktır. Bu çalışma, öncelikle hukuki ve sosyolojik bağlamda “mülteciliği”, ardından Aralık 2016 itibari ile Türkiye’deki mültecilerin sayısal ve sosyolojik durumu, son olarak da Türk medyasının mülteciler konusundaki tavrı analiz edilmektedir.

2. Nevi Şahsına Münhasır Bir Ortaklık: Türkiye-AB İlişkileri Nilgün Arısan Eralp

“AB’de özellikle 2014 yılından başlayarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurumlarının tek elden yönetildiği, yargının bağımsızlığının ortadan kalktığı ve hukukun üstünlüğü ilkesinin zedelendiği izlenimi oluştu. Bu izlenim de Türkiye’nin zaten sorunlu olan AB katılım sürecini iyice sekteye uğrattı.”

Arısan, bu raporda Türkiye – AB ilişkilerini başlangıcından bugüne inceledikten sonra son yıllarda hem AB hem de Türkiye tarafında yaşanan gelişmelerin ilişkilerin geleceğine olan muhtemel etkilerini anlatıyor.

3. İç Savaş Sonrası Suriye ve Türk Dış Politikası Burak Bilgehan Özpek

“2010 yılının Aralık ayında, Tunus’ta enteresan bir hadise gerçekleşti. Ailesine bakmak için üniversite eğitimini bırakan ve pazarda manavlık yapan Muhammed Bouazizi zabıtalardan tacizlerinden bunalarak kendisini ateşe verdi. Bu tepki büyük bir isyan dalgasını ateşledi ve 1987 yılında bir saray darbesiyle iktidarı ele geçiren Zeynel Abidin Bin Ali’nin ülkeyi terk etmesiyle sonuçlandı. Ne var ki, Tunus halkını sokaklara döken sebepler sadece bu ülkeye özgü değildi ve onlardan aldıkları ilhamla benzer sorunlarla boğuşan diğer Ortadoğu halkları da isyan ettiler. Arap Baharı olarak adlandırılan süreç böylelikle başlamış oldu. Önce Mısır, ardından Libya ve Suriye’de halk ayaklanmaları baş gösterdi ve Ortadoğu tarihi bir dönüştürmün eşiğine geldi. Ne var ki, ayaklanmalar her yerde aynı sonucu vermedi. Tunus’ta Bin Ali, Mısır’da Hüsnü Mübarek koltuklarından feragat ettiler ve geçiş sürecine giden yol açılmış oldu. Öte yandan, Libya’da Kaddafi, Suriye’de ise Esad direnmeyi seçti ve kanlı bir sürecin kapısını araladılar.”

Özpek, bu analizinde tarihi bir eşikten geçerken Türk Dış Politikası’nı nasıl bir geleceğin beklediğine dair öngörülerde bulunmaktadır. Bunu yaparken şu an bulunduğumuz noktaya nasıl geldik sorusu ihmal etmeden Suriye İç Savaşı’nın sebepleri, gelişimi ve bitiş sürecini ele almıştır. Hemen ardından, bu süreçte Türkiye’nin politikasına odaklanmış ve bu politika sonucu Türkiye’nin maruz kaldığı tehditleri incelenmiştir. Son olarak ise, Suriye İç Savaşı’nın aktörleri ve Türkiye’nin mevcut pozisyonları çerçevesinde bir gelecek perspektifi sunmuştur.

4. Türkiye’de Sanayi 4.0 ve Kamu Politikası Ekin Can Genç

Avrupa’da ve Türkiye’de kamu politikası ve inovasyon ekseninde giderek en çok tartışılan gelişmelerden biri Sanayi 4.0 oldu. Sanayi 4.0, en basit ifadesiyle, dijital olarak birbiriyle iletişim halinde olan imalat süreçlerinin bütünü ve bu dönüşüme imkan veren politikalar serisini ifade etmektedir. Son birkaç yılda, ilk önce Almanya’da başlayarak, tüm Avrupa’ya yayılan Sanayi 4.0 fikri, yalnızca bir sanayi pratiği olmaktan öte bir sanayi politikası olarak da kamu politikasının parçası haline gelmiştir.

Genç, bu analizinde Avrupa’da ve Türkiye’de kamu politikası ve inovasyon ekseninde giderek en çok tartışılan gelişmelerden biri olan Sanayi 4.0’ı Türkiye ve dünyadaki son gelişmeler ışığında tanıtıyor. Ardından Sanayi 4.0 ile beklenen işsizlik dalgasına ve sanayiye doğrudan devlet yardımlarının zararlarına ilişkin görüşlerini paylaşıyor.

5. Çocukluk Dönemi Aşılarna İlişkin Karşılaştırmalı Bir Analiz: Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye Ercan Avcı

Çocukluk dönemi aşı uygulamaları hastalıkları önleme, daha uzun yaşam süresi ve kişilerin sağlık durumlarının iyileştirilmesi amaçlarına yönelik olarak yapılan önemli halk sağlığı uygulamalarından ve maliyet-etkin yollarından biridir. Bu amaçlar doğrultusunda her ülkenin sürü bağışıklık eşliğine ulaşmak için belirli bağışıklama politikaları vardır. Ancak, tıbbî, dini veya felsefi sebeplerden dolayı bazen ebeveynler çocuklarını aşılamaı reddedebilmektedirler. Bu nedenle, özellikle Türkiye ve Amerika tarafından uygulanmakta olan zorunlu aşı uygulaması hallerinde kamu sağlığı ile bireysel özgürlükler arasında bir çatışma ortaya çıkabilmektedir.

Bu bağlamda, bu makalenin amacı, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanmakta olan bağışıklama modellerini liberal bir bakış açısıyla incelemektir. Amerika tıbbi, dini ve felsefi muafiyetlerini içeren okul-kayıt merkezli bir sistem; Türkiye ise aileler için maddi teşvik, sağlık sunucuları için ise yükümlülükler öngören korumacı bir model uygulamaktadır. Ancak, pek çok Avrupa ülkesinin verileri gösteriyor ki yüksek aşılama oranları gönüllü bağışıklama modelleriyle de sağlanabilmektedir. Bu sebeple Türkiye’nin korumacı-zorunlu aşı uygulamasından ziyade Amerika Birleşik Devletleri’nin daha esnek yapıdaki zorunlu bağışıklama uygulamasının etik açıdan kabul görebilirliğinin daha yüksek olduğu sonucuna varılmaktadır.

6. Muhafazakârlık, Otorite ve Cinsiyetçilik Üçgeninde Kadın Hakları Mücadelesi

Sibel Hürtaş

“Muhafazakâr ve otoriter sistem kadına yönelik şiddet konusunda daha ağır bir tablo ortaya çıkarsa da 1990’lı yılların sonuna denk gelen ve bugüne kadar hızla devam eden kadın hareketi de bunun karşısına daha güçlü kadınları çıkarmaktadır. “Yeni Havvalar ve Eski Ademler” diye de tanımlanabilecek, güçlü kadınlar karşısında ortaya çıkan erkeklik krizi otoriterleşmenin de etkisiyle bugün kadına yönelik şiddet konusunda çok farklı trendlerle karşı karşıya kalmamıza neden olmaktadır.”

Sibel Hürtaş’ın Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Çalıştayı’nın sonuç raporu olarak hazırladığı bu çalışmayı geçtiğimiz Eylül ayında kamuoyu ile paylaştık.

2017 yılında Türkiye’de Kadına Şiddetle Mücadele Çalıştayımız ve Nilgün Arısan Eralp tarafından yazılan “Nevi Şahsına Münhasır Bir Ortaklık: Türkiye – AB İlişkileri” başlıklı analizimiz bu yıl online medyada yer aldı.

BASINDA ÖAD

Özgür
bir toplum
için...

2017 yılı başında Nils Muiznieks'in Avrupa Konseyi'ne verdiği Türkiye'de basın özgürlüğü memorandumunda Özgürlük Araştırmaları Derneği uzmanlarınca hazırlanan 2015 yılı Türkiye'de Basın Özgürlüğü Raporu'na referans verilmiştir.

Denge ve Denetleme Ağı (DDA)**1 Türkiye Hayali**

DDA'nın 2016 yılında başlattığı 1 Türkiye Hayali Projesi'ne Proje Koordinatörümüz İsrail Özkan da kolaylaştırıcı olarak destek verdi. Proje kapsamında Ankara'dan beş ayrı sivil toplum kuruluşunun üyeleri ile "Hayal Gücü Atölye"leri düzenlendi.

Özgür
bir toplum
için...

DDA Ankara İl Koordinatörlüğü

1 Türkiye Hayali Projesi'nin saha çalışmalarının tamamlanması ardından da İsrail Özkan, DDA'nın Ankara İl Koordinatörü sıfatıyla Ağ çalışmalarına hem yerelde hem de ulusal düzeyde yıl boyu katkı vermeyi sürdürdü.

ÖAD 3. Yıl Resepsiyonu

Özgürlük Araştırmaları Derneği artık 3 yaşında!

Bizler için hem çok keyifli hem de çok yoğun geçen üçüncü yılımızı geride bırakırken ekibimiz, üyelerimiz, partnerlerimiz ve farklı kesimlerden dostlarımızla birlikte açılış konuşması Yargıtay Onursal Başkanı Prof. Dr. Sami Selçuk tarafından gerçekleştirilen keyifli bir üçüncü yıl resepsiyonu organize ettik.

Resepsiyonda bizi yalnız bırakmayan tüm dostlarımıza teşekkür ediyoruz. Daha güzel zamanlarda, daha kalabalık ve daha eğlenceli doğum günlerinde de hep birlikte olmak dileğiyle...

Özgür
bir toplum
için...

ÖAD EKİBİ YURT DIŞINDA

Brüksel Ziyareti: 22-24 Kasım 2017

Avrupa Birliği – Türkiye ilişkilerinin siyasi açıdan zorlu bir süreçten geçtiği bir dönemde bu önemli ortaklığın devamına olan desteğimizi göstermek ve sivil bir diyalog başlatmak amacıyla derneğimiz öncülüğünde Türkiye'nin önde gelen sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerin katılımı ve Friedrich Naumann Vakfı – Türkiye Ofisi'nin desteğiyle 22 -24 Kasım tarihlerinde farklı kurum, kuruluş ve bireylerle temaslarda bulunmak üzere Brüksel'e bir ziyaret düzenledik.

Wisconsin Üniversitesi, Liberal Demokrasi Çalışmaları Merkezi

ÖAD Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Bican Şahin ABD'de bulunan Wisconsin Üniversitesi Liberal Demokrasi Çalışmaları Merkezi'nde 1 yıl süre ile misafir öğretim üyesi olarak bulundu. Bu yıl boyunca derneğimizi temsilen de temaslarda bulundu!

Prof. Dr. Bican Şahin, Wisconsin Üniversitesi'ni bünyesinde yer alan Ortadoğu Çalışmaları Merkezi'nde de "Türkiye'de Liberal Demokrasinin Analizi" başlıklı da bir konuşma gerçekleştirdi.

Think-Tank Shark Tank - 2017

Atlas Network tarafından organize edilen Think – Tank Shark Tank Yarışması'na derneğimizi temsilen Prof. Dr. Bican Şahin, Online – Hukuk Devleti Akademisi Projesi ile katıldı. Şahin'in başarılı sunumu sayesinde projemiz Atlas Network tarafından olumlu olarak değerlendirildi ve desteklendi!

Özgür
bir toplum
için...

Özgürlük Forumu ve Özgürlük Yemeği 2017

Her yıl Atlas Network tarafından organize edilen ve tüm dünyadaki liberal sivil toplum kuruluşlarının ve aktivistlerin katılımı ile gerçekleştirilen Özgürlük Forumu ve Özgürlük Yemeği 2017'ye derneğimizi temsilen Prof. Dr. Bican Şahin katıldı.

Özgürlüğün Geleceği

Friedrich Naumann Vakfı – Doğu ve Güneydoğu Avrupa Ofisi tarafından her yıl düzenlenen Özgürlüğün Geleceği başlıklı etkinliğin bu yılki teması “NATO’nun, Propaganda’nın ve Siber Güvenliğin Geleceği”ydi.

Etkinliğe derneğimizi temsilen Sivil Özgürlük Merkezi Direktörümüz Doç. Dr. Burak Bilgehan Özpek katıldı.

Özgür
bir toplum
için...

Özgür
bir toplum
için...

“Promoting Tolerance”

Genel Direktörümüz Medeni Sungur “Promoting Tolerance” başlıklı program kapsamında Avrupa ülkelerinden gelen düşünce kuruluşu temsilcileri, gazeteciler ve aktivistlerle birlikte 15 – 17 Haziran 2017 tarihlerinde Berlin’de ve 5 – 15 Kasım tarihleri arasında ABD’de bir dizi etkinliğe katılarak derneğimizi temsil etti.

Açık Pazarlar ve Girişimcilik

Genel Direktörümüz Medeni Sungur 13 – 25 Ağustos tarihleri arasında Uluslararası Özgürlük Akademisi (International Academy of Freedom) kapsamında “Açık Pazarlar ve Girişimcilik” başlıklı eğitime katılarak derneğimizi temsil etti.

Özgür
bir toplum
için...

Özgür
bir toplum
için...

Asya Özgürlük Forumu - 2017

Prof. Dr. Bican Şahin, Atlas Network tarafından organize edilen Asya Özgürlük Forumu 2017'ye katılmak üzere Hindistan'ın Mumbai kentindeydi.

PARTNERLERİMİZ

FAALİYET RAPORU 2017

📍 Turgut Reis Cad. No: 15/4, Mebusevleri, Çankaya, Ankara

☎️ (312) 213 24 00 ✉️ info@ozgurlukarastirmalari.com

📌 ozgurlukarastirmalari 🐦 ozgurlukar